

עין משפט נר מצוה

א מיי פ"ג מהל' אסורי
מוצה ה"מ:

רבינו גרשום

הא כיצד לילה לקדושה
כר. כלומר: דיכול להקדישו
בליל שמיני: כתיב קרא
אחרינא וביום השמיני
תתנו לי. כלומר הכתוב
ובן התוקף לעשה לפי אינו
לוקח על אותו לאור:
שחיטה קדשים נמי
שחיטה שאינה ראויה
היא. כלומר כדאמר ליעיל
רכמה ורלא מיידיק דלם
מישרי בש"ר: שמעון
אומר שני בלא תעשה.
כלומר ולא יחבו עור
את ובהיום אבל אין בו
דמיון דמחוסר זמן הוא
דאורו ואתו בנו הוא: הכי
גרסי' שני מתקבל בפנים
הוא וכתר נמי ליחייב:
ואמר רבא ואמר לה כדי
כלומר לרבנן ראשון ענוש
כרת ופסול שני פסול
בפניו כלומר פסול דאורו
ואת בנו הוא דרבנן סברי
שחיטה שאינה ראויה
היא. אחר בחוץ ולא אמרין
דקמא מיקטל קטליה ואין
חשוב אותו ואת בנו:
לר' שמעון שני (הן)
[נמי] ענוש כרת דהוא
סב' שחיטה שאינה ראויה
לאו שמה שחיטה ואינו
חשוב אותו ואת בנו
דאמרין קמא מיקטל
קטליה ושני מתקבל בפנים
הוא. אחד בחוץ ואחד
בפנים כר' כלומר קדשים
(אחד בחוץ ואחד בפנים)
[שניהם בחוץ] לרבנן
דאמר שחיטה שאינה
ראויה שמה שחיטה שני
פסול משום אותו ואת בנו
ופטור מכתת דלא הוה
מתקבל בפנים דמחוסר
זמן הוא: לר' שמעון שני
ענוש כרת. כלומר דסבירא
ליה שחיטה שאינה ראויה
מיקטל קטליה ושני אינו
חשוב אותו ואת בנו
לפיכך ענוש כרת משום
שחוט חוץ: אחד בחוץ
ואחד בפנים לרבנן ראשון
ענוש כרת כר'. כלומר
ענוש כרת משום שחוט
חוץ ופסול דלא שחוט
עבודה: שני פסול ופטור.
כלומר פסול משום אותו
ואת בנו ופטור ששחוט
בפנים לר' שמעון שני
כשר וכו' כלומר שני
כשר דאמרין קמא מיקטל
קטליה ואין חשוב אותו
ואת בנו. אחד בפנים
אחד בחוץ כר' שני
פסול משום אותו ואת
בנו ופטור מכתת דלא
הוה מתקבל בפנים ואין
חשוב קדשים גמורים:
לר' שמעון שני בלא
תעשה ואינו חייב כרת:
אין מלקות אותו ואת
בנו נוהג בקדשים אבל
אורו ואת בנו נוהג לפיכך
אינו חייב [מלקות] (א)
אינו חייב אלא [עובר]
בלא תעשה: והאי כי
קא שחיטת חיי התראת
ספק. כלומר כששחוט
(היוק) [היהוה] שלא
תורו הדם שלא תחייב
באותו ואת בנו לפי
ספק הוא כששחוט אם
ישפך הדם התראת ספק
לאו שמה התראת אורא:
רבא לעניניה. כלומר
רבא דאמר דאמר רבא [היא]
חולין ואח"כ שלמים פטור
שחיטת קדשים לאו שמה
שחיטה עד שירוק הדם
ובעירנה דקא שחיטת הוי

פא.

השמיני ירצה וליה לן למימר דלמא קרא דירצה שיש צו גם עשה עם
הלאו דכל היכא דליכא למידרש לא מוקמינן ליה בלאו יתייר וואית
לן לאוקומי הלאו בשאר פסולין והוי האו ניתק לעשה כי הוא
דפסחים דפרק אלו דברים (דף קטו.) דלמרינן מלודע שנקנס
לפנים ממחילתו פטור שנאמר כד
ישב הכתוב ומקו לעשה פי' נתקו
משאר טמאים דהוו בלא יטמאו
מחניהם להעמיד לעשה כדדד ישב
ובן החולץ ליתמנו דהוי בלא יצא וזה
להוציא מכתת דלמא אח וכן הצערה
ללאו יצא לר' יוסי והשתא ניחא
סוגיא דפ' פרת חטאת (זכמים ד' ק"ב):
דקאמר רבי שמעון אותו ואת בנו
ומחוסר זמן בלא תעשה ומפרש
בגמרא^א טעמא מקרא דלא תעשון
ככל וגו' איש כל הישר בעיניו אמר
(י) לכן משה כשצוה לא"י ותקריבו
חצות לא תקריבו מכל הישר דרך
שמותו כיין דאמר רבי שמעון^ב שחיטה
ראויה לא תעשה ואתו רבי
אמר שני בלא תעשה^ג שהיה רבי שמעון
אומר כל הראוי לבא לאחר זמן הרי הוא
בלא תעשה ואין בו כרת ותכמים אומרים
כל שאין בו כרת אינו בלא תעשה וקשיא לן
קדשים בחוץ שני בלא תעשה^ד קמא
מיקטל קמל שני מקבל בפנים הוא כרת
נמי ליחייב ואמר רבא ואמרי לה כדי חסורי
מיחסרא והכי קתני קדשים שניהם בחוץ
לרבנן ראשון ענוש כרת שני פסול ופטור
^ה מלאו דשחומי חוץ לרבי שמעון שניהם
ענושים כרת אחד בחוץ ואחד בפנים לרבנן
ראשון ענוש כרת שני פסול ופטור לרבי
שמעון שני כשר אחד בפנים ואחד בחוץ
לרבנן ראשון כשר ופטור שני פסול ופטור
לרבי שמעון שני בלא תעשה ואי סלקא
דעתך אין אותו ואת בנו נוהג בקדשים שני
אמאי בלא תעשה ותו לא כרת נמי ליחייב
אלא אמר רבא הכי קא אמר רב המנונא
אין מלקות אותו ואת בנו נוהג בקדשים^ו
כיון דכמה דלא זריק דם לא מישתרי
בשר מעידנא דקא שחית הואי התראת
ספק^ז והתראת ספק לא שמה התראת
ואודא רבא למעמיה דאמר רבא חולין
ובנה שלמים שחט חולין ואח"כ שחט
שלמים פטור שלמים ואח"כ חולין חייב ואמר
רבא הוא חולין ובנה עולה לא מביעיא
שחט חולין ואח"כ שחט עולה דפטור
אלא

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

נחקו לעשה. דמשמע בתוך זמנו בלא ירצה כדמדינן (תמורה דף ק"ט):
ע"ש מולגדר לא ירצה" אלא הניחו לאחר זמנו וירצה דעל כרחק עשה
זה לאו מעיקרא משמע כי היא שלוח הקן דלמרינן (למן דף קמ"ה).
מעיקרא משמע שלח האם ולא תקחנה ולא הוי ללא הניתק לעשה
ולוקין עליו וכל כאלו הלאו קודם
לעשה שהלאו בתוך זמנו והעשה לאחר
זמנו: מיבעי ליה לדוד' אפטוריקי.
ולאו לעשה אחת: הא כיצד ילנה.
שמיני כשעבר צדעיי: לקדושה.
מותר לקדשו משחשכה ואינו עובר
משום כל מקדש פסולים: שני בלא
תעשה. דשחומי חוץ ופטור שחיטה
בכרת דלאו מתקבל בפנים הוא מ"מ
בלא תעשה הוא הואיל ורצוי לאחר
זמן. ולא ידידיה מפרש דפרק בתרא
דזכמים (דף ק"ד). מלא תעשון ככל
אשר אמנו עושים וגו'^א: קמא מקטל
קטליה לר' שמעון דהא שחיטה
שאינה ראויה היא: ואמר רבא גרסינן:
לרבנן. דלמרי שחיטה שאינה ראויה
שמה שחיטה: שני פסול ופטור.
מכתת דלא מתקבל בפנים הוא: לרבי
שמעון שניהם ענושין כרת. קמא
מקטל קטליה ושני מתקבל בפנים
הוא ולענין שחומי חוץ אף על גב
דאינה ראויה מייחייב דלפילו אהך
שחיטה חייבה רחמנא: אחד בחוץ.
תחלה ואח"כ אחד בפנים: שני פסול
ופטור. מכתת. ובלאו דלמא ואת בנו
לא מייירי התם דגבי שחומי חוץ קאי.
והא פטור לא אליכתי אלא אידי
דתי רשון חייב תנא שני פטור: לר'
שמעון שני כשר. דקמא מיקטל
קטליה ושני לאו מחוסר זמן הוא. כל
היך פטורי דהכא משחומי חוץ קאמר
ולא איירי בלאו דלמא ואת בנו כלל:
שני פסול ופטור. דלאו מתקבל
בפנים הוא: **שני בלא תעשה.** ולא
בכרת דלאו מתקבל בפנים הוא דהא
קמא שחיטה ראויה הוא: השראס
ספק. דלמא לא אחי זריק וזיקה
הויה ליה שחיטה שאינה ראויה
הלכך לר' שמעון איסורא איכא
מלקות ליה ומ"מ לאו מתקבל בפנים
הוא השראסן ששחט וזריק דם
כבר קודם שחיטתו של שני שחיטה
ראויה הוה כך שמעתי. וקשיא לי מאי
התראת ספק דקאמר הא ודאי שחיטה
שני אינה ראויה כיון דליכר אותו
ואת בנו נוהג בקדשים הוה ליה שני
מחוסר זמן ואין שחיטתו ראויה ואין
כאן התרחה כלל. ונראה צדעיי דלא
גרסינן ליה להאי מ"מ אלא אין מלקות
אותו ואת בנו נוהג בקדשים ותו לא
מידי טעמא משום דאין שחיטה השני ראויה מכיון ששחט ראשון
וזריק דמו הויה לה שחיטה הראשון ורצה ליה לן הא דלעיל
ד' אשעיא [ב]. דלשני אינה ראויה דהויה ליה מחוסר זמן ואין דמו
זריק ופי' משוכם הוא מאדם חריף ומפולסל: ואודא רבא לעעמיא.
דלמרי שחיטה אותו ואת בנו התראת ספק הוא: ואח"כ שחט
שלמים. צו ציוס: פטור. דהתראת ספק הוא ואליכא דר' שמעון
נקט מילתיה: שלמים. בפנים ואח"כ חולין בחוץ: חייב. דהתראת
ודאי היא שכבר זריק דמו של ראשון והשני אינו מחוסר זריקה:
אלא

מסורת הש"ס

- א) [פסחים מא': ושי"ג,
- ב) [זכמים י"ג, א] א' ז"ל
- ג) תעשה לזרוך ללחק
- ד) שבעת ימים יהיה עם
- ה) וביום השמיני תתנו
- ו) כי אחת צילקו רמזו
- ז) תמרי"ג, ד' [זעיל פ.]
- ח) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- ט) וזכר ע"ד
- י) מעמיה י"ב. וזכר ע"ד
- יא) תמורה י"ג: א' א' ז"ל
- יב) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- יג) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- יד) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- טו) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- טז) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- יז) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- יח) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- יט) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:
- כ) [ז"ג, ט] זכמים ק"ב:

תורה אור השלם

1. שור או כשב או עז כי
יקלד ודקה שבעת ימים
תחת אמו וביום השמיני
תחלה ירצה לזרוך ללחק
אשה לז"י ויזריק כב כו
בן תעשה לז"י ויזריק
לצאנך שבעת ימים
ידקה עם אמו ביום
השמיני תחתו לר':
שמות ככ כט

גליון הש"ס

תום ד"ה (בפסוד
הקודם) הנח כו' היכא
דשני לאין סמוכין. ולא
מחו דהא לא תעשוק ולא
גמול סמוכים הם. וכן
הקשה בספר לית תן על
המורה פ' קדושים ושבער
המלך הלכות מתן זמנה:

הגהות הב"ח

א) נמי שני בלא תעשה
ותו לא קמא מיקטל
קטל שני מתקבל בפנים
הוא: ב) שם קדשים
שניהם בחוץ וכו' פסול
ופטור לר' שמעון ליל
ומינת מלאו דשחומי חוץ
נמקט: ג) שם אמר רב
המטא וכו' בקדשים מאי
טעמא כיון דכל כויה
דלא זריק דם: ד) תום
ד"ה (בפסוד הקודם) הנח
וכי אמר להו משה
לישראל כשחטא וכו'
ותקריבו ישרות תקריבו
חובות לא תקריבו וגבל
לגבי זמן מחוסר זמן הוא
דלך ומינת מכל הישר
כר' ישרות נמקט: (ה) ד"ה
יוס וכו' דלא ליה הכי
בהנזח מקדש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) ת"ח (בפסוד הקודם)
הנח וכו' דשני לאין
סמוכין זה לאו אלא העשה
פליל וכן הוא בלשון
המורה: ב) זכמים ק"ד ע"ב:
ג) בא"ד דשני לאין
סמוכין לעשה קאמר כ"ל:

מוסף רש"י

נתקו לעשה. דמדיני
ציה עשה מיתה למימא
שהוציא ונתקו מכלל לאו
דלא קאי עליה בלאו
דשאר פסולין דהיינו בלאו
הא לילה. ליל שמיני,
חזי ולא הוי מחוסר זמן
המורה (זכמים ק"ד ע"ב):
ראו להקדשו ואפי' דלא
חזי לילה להקדשה (שם).
כל הראוי לבא לאחר
זמן. ענוש זה שחט
ראוי לשחט למחר בפנים
ושחטו בתוך זמן על עור
בלא תעשה ואין צו כרת
לפי שאינו מתקבל בפנים
דאיסור אותו ואת בנו נטיב

נמי בקדשים (שעילה י"ב). כ"ד. שם חס' גיטין פ"ה.